

Իմացաբարտուներ լսայ է ամեն օր (Եւայի ասե օրերից) Ժամը Զ-ից մինչև
2-րդ Յայտարարութիւնները ընդունելու մէջ ամեն լեզուներով
Կայտարարութիւնները ըստ էին 2 հոգի ընկողմէն իր համար երկնայապառիկ:

անկուածների մէջ փաթաթուած,

անկուսանների մէջ փաթաթուած,
տաւէտ իդեոլոգիա և օճառներով զին-
ցած, համապատասխան խոշորակներով և
զար ու մի քաղցրեղէններով սնու-
վեցնալիս միշտ երաժշտութեան,
նստեցողութեան աղնի և սրտի լըր-
բառն լիւրեան նըքսցնող ունիկո-
թեան քրքրութեամբ օրհնողը, ամեն
վայրերն, ստեղծագործականութեան վը-
ղուարձանում է և... ծափահարում

Կամ օրինակ անգլիացի բուկս-
ներն, համարեա կեսամեակ, դո-
ւն գալիս, նոյն իսկ ամենակերթ-
բայմբ հասարակութեան առաջ
միտանց արին Թադեւու, միմիանց կ-
քեւ կոտորատեալու համար, երբ
բնիւն հասում է անողորմ հաբուած-
իւր տակ, հեր նրանցնց մինը բնկրկ-
է և խոյ տալու մանր անխնայ

նում է հակառակորդի թէև նոյնա-
արիննոտ, բայց յազմական բազմ-
նեւի տակ... Ընտիր հասարակութիւն
ծափահարում է ոգևորւած:

Եւ կամ օրինակ ինչ մեծ գումարներ է տեսնելը, թէ քննադէտ լաւագէտ պահած-պահպանած աքաղներ հրապարակ են հանվում և

Ֆայց անշուշտ դրանք զուարճա

... րակ, այլ և թարձր դասակարգերը:

Կոշտ և ջղերը լաբող հակուժն

Թէրարձր կուլտուրայի հասած հաս-

Երևանի թուղթերի մէջ. որ դարձմանա
պետի թուղթ, բայց իրողութիւն է Ա:

...անց տօնի առթիւ գովէշ կուռացնել...

Իսկ և այլ ալդ տեսակ հանդէ

...դրաժնի միջոցները համարվում են իրենց իրավունքները պահպանելու համար անհրաժեշտ և անհրաժեշտ օգնությունները և օգնությունները:

Հատկե՛ն Նշանաւոր տօնախմբութիւնն ի միջոցին, կամ ուր որ մի քան յոգի հաւաքուած էն յինչո՛ք:

աւոր ըմբռնամարտներ լինում են ամեն
նշանաւոր տան մօտ. սկսած պարս
ական շահիք մինչև մրաք իշխանն:

Եւ սովորութիւն են ունեցել և գուցէ
ունեն պահելու ըմբիշներ: Գեռ կա
Թաղեկի, որոնք յիշում են միայն ի

առնելիս պահանջները, որոնք
հարկավոր ժամանակներում «կողք էլ
լինում» միմեանց հետ՝ ամենախո

ըն ը ազմով թեան ներկայութեամբ
ատաճել են դէպքեր, երբ չլաց ի
անախան տներն սուրբըը մերկայացրե

ն իրենց ըմբռնամարտներին պաշտպանելու համար...

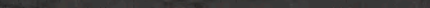
Ստիպեցին անցան աչք ժամանակին
 Զ, Թէն ըմբռնարտները մնացին:
 Շատ ժամանակ չէ, որ Թիֆլիսու

ըն էլ սովորութիւն դառնալին այս
սով այն տղգում ըմբռնեալ պահել
ունք իրենց ըմբշամարտութեամբ ա

ազին ժողովուրդ էին գրաւում: Այդ
իս ըմբշամարտով թիւնները միջոցի
անաւոր եղաւ Գլդանէիւն, ալսինքն

ԴԱՆԵՑԼԵՆ, որ մի հասարակ հաս-
 փոխակ է ԹԻՓԼԻՍԻՆ մօտիկ ԳԼԿԱՆԻ
 ՎԵՐԻՅ... ՄԻՆԶԷ աշտմ նրա դէմ ոչ

ՆԱԽԱՐԱՐ ԵՒ ԴՆՏԱՆԻ ՆԱԽԱՐԱՐՆԵՐ

Սախախտեցեալ օրեր Բաղրաբի «Հա-
րմի» թերթը ուրախութեամբ աշխա-
շնեւ աւետեց, որ Գրգանդեցի, այդ հրե-
կայ հայը խղթխահարուեցաւ վերջա-
պէս, որովհետեւ իւր հակառակորդը
նրան մէջքի վրայ վառ ձեռու

Բայց Գլխահեցին, ինչպես երևում է,
գեռն էլն աշխարհելն է, զբան տալ-
տալն Հենց այն է, որ նրա կեանքը
վտանգում են Համարեն և Բազուկ
Հեռացրել են: Յայտնի է, որ լազ-
թում ըմբշամարտի կեանքը կարող
է վտանգուած լինել:

Եթէլէ Է՛ միւս օր պատահեցայ Ընդո-
րաբար խմբադառառներ, Պոստից ստա-
նցում նամակներէ ահագին կոյտ
մէջնք պ. խմբագրեր որոշէ ինչ արդէն
է՛ քանիսը խմբադառախան հուշակա-
նոր գաղմբողիչ համար: Այն առթի
ներնցը դրանք է հատար, որ ան, ինչ
որ անդամսն է համարուել իբրեւ
Ժղլխիցուիլին կամ լոբուած, շատ
աւ ինք կարող է լինիլ «Գիշեր-Գիշ-
երից»-է համար, ու ահա ես այդ նա-
մակներնք մենք, որ դուռած էք Բա-
նուելնք ւ վերաբերուէք Գլխախնցուն,
սորոցմասն առաջ եմ քերում.

ՔԱՂՈՒԻ 19 լուճխէ։—Թուրք Հասա-
սկուժիւնը սաստիկ լուգրած է. նը-
անց խօսակցութեան միակ առար-
ան այս շարքով տարտոյ պատահած
հենամարտի է. Գրանոյլ գրադրած
մէ մօլլը, Կարունընց սիսմով մինչև
հեթըն Համալը։ Ո՛րտեղ անցնում ես,
կիսանընց է ընկնում Գրդանընցու անու-
նը։

Գլգաններին երկու ժաշկուսաններին
ընթրածամուր) վաղ գցելուց չետույ,
ռոտին 16-ին պէտք է ընթրածամարդէ
պատկի հողոք թռնող լիւրք ձա՞մ
նինքին հետ Սլոց էս սրտածուր, ու
նախին 10-ին հաւաքուել էր մեծ
աղմուկին տեղի Ֆլերին զերկում,
նախին, ու զերկը շատ ընդարձակ
է, բայց ու պաշէս համարիտ տմեն
սրայիս թռնում էր, իսկ զպոխէ-
սւմ ստեղ գցելու տեղ չկար:

Երկուսն սովորական ներկայացուցին
երկամադուրը լիարդ. դուռը եկան եր-
ևն Հատ 12 տարեկան տղաները. դը-
նքը երբ բռնեցին և մի առժամա-
կա իրար քաղցրեղուց լիարդ, նրան-
ից մէկն վարչ բնկաւ երեսի վրայ
ստորին. Հակառակորդն երկայ շար-
տաւորէ, բայց Հիպոքրացաւ նրան
Հէջի վրայ շուտ առաւ. բայց լի-
արդ երեսի վրայ վարչ բնկեղն մի
եղի շարժումով Հակառակորդին գո-
րոց մէջէն վրայ գետնին, որ լաղձու-
եան նշան է. Այս երկամադուրն հը-
տուրի դուռը գալիւ երես Համար է,
և Հանդերձաններին երեսն ցոյց տան, լի-
բըրաւարտութեան ժամանակ մըն
Հաքէ է լաղձուց և որին լաղձուած
Համարէ:

Հայտնի ընթերցանաբար վերջացաւ, որքան էլ լին շոքից և լին իրենց հեարքըստինիկն արին քրոնիք մը-նով, արտադրով պատանւն են Գլու-նցուն, ինքնին զուռնան (Հա-մնիկին կանխորն լատնին էլ, որ տւնալով իրքը կը քուն) փոյն Գա-տանին հգանալի, քոնքն եկաւ Գլու-նցնին, որ գեղեցկալիովն և Համա-կին զեմքով մնին Հասանից բարձը-րը էլ, նա Հարնէն էր պէտաակ հա-ւ և ննջ սև շարուար, հարալի վե-նց կառնէ իր գոտի: Նրա ետակը-րն եկաւ Հարն Անիկին միննդն ետալով:

սրբեալ տոնելի լեզուին. Գրգանքելն
սր եկաւ, իսկ Հաջն Անիւնի սխեց
ու առաջ անել. նա առաջ եկաւ,
ացաւ, մի քանի անգամ սաղամ
սչեց, կոացաւ գետնից հող մեղրքեց

մեր կարծիքով նախ այն է, որ կողմնակիցները միմյանցից շատ հարգազանց քաջանայ, որ կարողանա կառավարել թէ՛ եկեղեցին և թէ՛ ուսումնականը, որին, անտարակոյս, ժողովրդի մէջն օգնողներ կ'ընտրեն, և երկրորդ՝ որ չունի մի մշտական երգիչ սարկաւադ կամ դալեր, որը զոնէ պատարագի արարողութիւնը կարողանար լաւ կատարել: Թէ՛ն կողմնակիցները ունի երկու քաջանայ, բայց դրանք երկուսն էլ ծերունի են:

Կողմնակից հասարակութիւնն ի նկատի ունենալով, որ իւր քաջանայինն այլ ևս չեն կարողանում կառավարել տեղեւ հոգեւոր գործերը, անցնալ տարի խնդրել էր տուել Ղարսի հոգեւոր կառավարութեան, որ պէտքի տեղիս ուսումնականն ուսուցիչ պ. Յարութիւն փոխտեղապետ Կողմնակիցները քաջանայ ձեռնարկէ: Բայց այժմ, ինչպէս իսկինք, այս տարի Կողմնակիցները վրայ քաջանայ պէտք է ձեռնարկուի մի երկուստեք: Առաջ Տէր Գրիգորեանց, որ Ղարսում ուսուցիչ է: Յարգելի պարոն Տ. — Գրիգորեանցը, թէ՛ն գուցէ եռանդուն, բայց դեռ անփութ երկուստեք է, իսկ պ. փոխտեղապետ արդէն մօտ վից տարի է, որ այստեղ ուսուցչութիւն է անում և բաւական ծանօթ է թէ՛ գործերին և և թէ՛ բոլոր ժողովրդի բնավորութեանը:

Այժմ, ինչպէս իմացանք, Կողմնակից հասարակութիւնը խնդրեք է մատուցանելու բարձրագոյն հոգեւոր կառավարութեան, որ պ. Յարութիւն փոխտեղապետի այստեղ վրայ քաջանայ ձեռնարկէ: Քաջանայական գործըն աշխատի մի ծանր խնդրել է, որ հարկաւոր է շատ ծանր և լուրջ կերպով վերաբերուել գէշի նա, որպէս զի ապագայում չզղջան:

Վ.

ՆԱՄԱԿ ԱՄԵՐԻԿԱՅԻՑ

ՈՒՍՏՐ, 10/11 մայիսի. — Ներկայ դարիս քաղաքակրթութեան աստիճանն որոշող յատկանիշներն մէկը պէտք է համարել անշուշտ և գործարանական կեանքը: Քանի որ երկրի բնական արդիւնաբերութեանց մշակութիւնն կ'առաջադիմէ, դուզնեցաբար կ'առաջադիմէ և գործարանական կեանքը: Այդ կողմանէ թէ՛ Անգլիան աշխարհիս վրայ առաջին տեղն ունենալու անունը կը վայելէ, իսկին տեղ չի բռնէր նաև Հիւսիսային Ամերիկայի Միացեալ Նահանգները, որոյ առաջադիմութեան և բարձրագոյն գրգռութեան դարգազման օրինակ տեսնուած է պատմութեան մէջ... Հարկաւ, Հիւսիսային Նահանգաց մէջ չէք գտներ ոչ Կրօնի մարդասպան գործիչներ գործարանի և ոչ Թոքսանեան նորը անկողնաց համայնական և ընդարձակ գործատուն, առօրեայ, կենսական պետից գործարաններն և գործատուներն են, որ ահազին բազմութեամբ տարածուած են երկրի երեսին ցանցանման և կեանքի մեծ մասն իրենց մէջ կ'ընդունացնուած:

Անշուշտ գործարանական կեանքն առաւել կը զարգանայ այն վայրերու, կենդանութիւնը մէջ, ուր փոխադրութիւն և հում թէ՛ մշակուած նիւթերի արտահանութեան և ներմուծութեան հետադիմութիւնը չեն պակասեր: Այդ կողմանէ Միացեալ Նահանգները մէջ նշանաւոր են իրենց գործարանների ընդարձակութեամբ Նիւ-Եորկը, Ֆիլադելֆիան և այլք, որոնց մէջ կը գտնուին 8,000—10,000 բանուորներ՝ որք արդէն ինքն ըստ ինքեան կը կազմեն առանձին քաղաքներ: Բնական է, որ այդպիսի գործարանների տէրերն ևս պիտի ունենան նոյն քա-

նակութեամբ դրամագուլուն: Այսպէս օրինակ, Նիւ-Եորկի միւթը Էնգելսը վաճառել և կ'աւանդեն ունի 200 միլիոնէ աւել: Գործարաններն մի և Միացեալ Նահանգաց մէջ արդէն առաջին հարուստ կ'ընտրուի:

Միացեալ Նահանգները մէջ իւրաքանչիւր Նահանգ իւր կեանքն ունի ընդհանուր կեանքի մէջ, իւրաքանչիւր քաղաք՝ իւր գործարաններն, և իւրաքանչիւր գործարան՝ իւր աշխարհը: Այդ կողմանէ Ուստր քաղաքն ևս իստին տեղ չի բռնէր: Այսպէս օրինակ, այստեղ նշանաւոր գործարանատէրն է Վոլտըր և Մոյնի, որոնք օրինակ 3000-էն աւելի գործարաններ կը բանեցնեն, որոց 10% հայր կը կազմեն — շուրջ 300 հոգի: Յիշեալ գործարանատէրերն, որոնք առաջին կ'ընտրուին քաղաքի մէջ, նշանաւոր հարստութեան տէր են: — Ժողով 23 միլիոն թուր (1 թուր = 2 ր. 40 կ.) դրամագուլուն ունին և առանձին սէր և համակրանք կը տածեն գէշի հայերս և կ'արեւելոյն չափ կը նպատակն հայերին: Այդ գործարաններ կը պատրաստէ երկաթէ թելեր, որոնց տեսակները խիստ բազմաթիւ են: Սկսած մատի հաստութեան թելից մինչ կարի դերձանի բարակութեամբ երկաթէ թելեր կը քաշեն և կ'ուղարկեն աշխարհիս ամեն կողմերը, նոյն իսկ Եւրոպայի շատ տեղերը: Գործարանը մեծ և շքեղ շէնք է, որի մէջ շրջելու համար երեք ժամ հազուաբանականայ:

Ամերիկայի մէջ մշակել կամ բանուորը անբան անասուն է, որպէս զորքա կը նկատուին դեռ ևս շատ տեղեր, այլ ազատ մարդիկ են ինչպէս սովորական մարդիկ: Բայց որովհետեւ դեռ ևս նա գործ ունի դրամատէր, գործարան մեծ և շքեղ շէնք է, որի մէջ շրջելու համար երեք ժամ հազուաբանականայ:

Ամերիկայի մէջ մշակել կամ բանուորը անբան անասուն է, որպէս զորքա կը նկատուին դեռ ևս շատ տեղեր, այլ ազատ մարդիկ են ինչպէս սովորական մարդիկ: Բայց որովհետեւ դեռ ևս նա գործ ունի դրամատէր, գործարան մեծ և շքեղ շէնք է, որի մէջ շրջելու համար երեք ժամ հազուաբանականայ:

Թեան վարչութիւնն, որ դրամական ահազին միջոցներ ունի գործարաններ միջոցին անգործ բանուորներին օգնելու համար... Պէտք է գիտնալ, որ գործարանատէրը, որ կը յամառի իւր ղեկավարութեանց մէջ, նա այլ ևս հասարակութեան մէջ անշուշտ մարմին կը կազմէ, որովհետեւ ամեն դէպքում թէ՛ ախմալ կը ստիպուի նրա կողմէն օգնել և և է յարաբերութիւններն ընդհատել, նրա համար կտաք չկայ քաղաքի մէջ, զի կ'առաջանան ընդհանուր կեանքն անդամ լինելով կը մերժեն նրան ծառայել, տան խոհարարն, սպասարարն կը հեռանան, հիւրանոցներն նրան չեն ընդունիր այլ ևս իրենց մէջ, կը մերժեն՝ զի է հակառակ գէշ սպասարարքն կը մերժեն՝ հիւրանոցն ծառայելէ, առեւտրական տոներն կը դադարեն նորամէս պարանք առնելէ, զի է հակառակ գէշ սպասարարք կը դադարեն և է ծառայութիւն մատուցանելէ նմա... այսպէս և է ամեն տեղ. իւր կողմէն շարժել գործարանատէրն, ամեն կողմէն ևս բանուորներն ընդհանուր կը հանդիման... և, քանակաբար, կը զննէ: Այդ ընդհանուր կեանքն անդամներն թելն քանի մի միլիոններն կը հասնի:

Սակայն պէտք է գիտնալ, որ բանուորներն այդպիսի բռնի միջոցներ կը դիմեն ծառայելու գէշ պահերու միջոցին՝ ամեն մի օրինակ միջոց գործիչներն իրենց գործատուներուն, այնուհետեւ վարչութիւններին և ապա թէ՛ գործարանատէրին: Այսպէս օրինակ, Ամերիկայի մէջ բանուորներն համար որոշուած է օրական 10 ժամ ծառայութեան միջոց. ծառայութիւնն կը սկսին առաւօտեան ժամը 7-էն մինչև երեկոյեան ժամը 6-ը, կէս օրուայ ժամը 12-ին ճաշի ժամն է: Այսպէս ուրեմն, 10 ժամն օրական համարուած է այն պարտաւորեցուցիչ չափն, որ պարտական են ծառայել թէ՛ գործարաններին, թէ՛ բանուորներն և թէ՛ և է ծառայողները: Սակայն վերջին ժամանակներս խնդրել է բարձրացած և գործարաններն արդէն խնդրանք տուց եղած են հասարակապետութեան նախագահ պ. Քլեյվելնդի, որպէս զի ջանք անէ յարաւորութեան օրինակ 10 ժամը փոխարինելու 8 ժամի, զի, նրանց ասելով, մարդ պէտք է օրուայ մէջ 8 ժամ գործէ, 8 ժամ քնէ և 8 ժամ ևս գործարանայ՝ — ընթերցու, գրօնի և այլն:

Բանուորներն, թէ՛ առանց ընտանիքի են, կարող են վարձել սենեակներ, որոնք յատկապէս յարմարեցրած են բանուորներին պէտքերին, ուր բարձրագոյն 4 օրուայ 50 օգնի վճարելով (շուրջ 9 ր.), կարելի է ստանալ ամեն ինչ պատրաստ՝ բացի հագուստեղէնէ: Այդպիսի բանուորներն կապին 10-ը, 20-ը մէկ տեղ:

Պէտք է գիտնալ, որ Ամերիկայի գործարաններին կողմանէ գերագնացած է քան միւս պետութիւններն, այստեղ նոյն իսկ բանուորն ու գործարաններն միմե գործարաններն են, իւր յանցաւոր կը մեղադրուի, ապացուցելու չանցանք մեծ մասամբ տուրքներով կը պատժուի, սակայն երբ տուրքները միջոց չունեն, նա կը բանտարկուի: Բանտի մէջ կան ամեն տեսակ արհեստանոցներ. յանցաւոր կ'ընտրէ իւր արհեստը և մինչև իւր բանտարկութեան ժամանակամիջոցը լրանալը՝ կ'աշխատի բանտի մէջ և... կը ստանայ իւր արժանաւոր վարձը, որից, սակայն, իւր վրայ եղած ծախսերն հանելով՝ մնալն աւելցածը կը յանձնեն բանտարկեալին՝ երբ նա կ'արձակուի բանտէն: Իսկ բանտ ասելով չափոր է հակառակ մեր տեսած սովորական բանտերն. սրանք մէկ-մէկ պտուտներ են իրենց բոլոր յարմար-

ութիւններով՝ ընթերցարան, գրասարան, մարմնամարզական գործիչներ, հիւանդանոց, մի խօսքով ամեն ինչ իւր բոլոր յարմարութիւններով կայ այստեղի բանտերն մէջ: Իսկ այդպիսի հաստատութիւններն, խոստովանեցէք, որ առաւել կը թելէ՝ քան անդարձականացուցիչ ներգործութիւն կանեն բանտարկեալի վրայ: Բանտերը, չնայելով բոլոր իրենց ընդարձակութեան, կը կառավարուին միայն քանի մը անձերի միջոցով, որոնք անկողնութեան առաջին կանգնէ՝ բոլոր հարկաւոր միջոցներն իրենց ձեռքի տակ ունենալով:

Միևնոյն բանն պէտք է ասել ևս ցորանոցներ մասին, որոնք նոյնպէս միմե արհեստանոցներ են, ուր հարկաւոր թէ՛ հասարակ զինուոր, միմե կողմէն նստած, կ'աշխատեն և կը հոգան իրենց ապրուստը և աշխատանքի աւելցածն կը տնտեսեն գորանոցի գանձարաններէ՝ մէջ՝ ծառայական պարտականութիւններն աւարտելէ վերջ ստանալու և կեանքի մէջ ձեռնունայն լինալու համար: Գործարանական կեանքը ամեն տեղ կ'եղայ և նոր կեանք կտայ ամերիկայացու...:

Պէտք է գիտնալ, որ ամերիկացի գործարանները երբեք վերակացու չի լսել չլուս ընդ կամ չլուս բանիւր խօսքերը, այլ ճանաչելով իւր պարտաւորութիւններն, օրորութեամբ կը կատարէ զայն:

ՆԱՄԱԿ ԻՍՐԱԵԼԻՅԱՆ

Անցեալ 1887 թ. դեկտեմբերի 10-ին թիֆլիսից ունի Ար. Թումանեանցը ստանում են մի ծրար մէջը 3 բաժանորդագրութեան թերթերը դրած, պարտք է միջի ալոց գրում է: Աւարտելով ձեւակարգ գրութեան չէ ջնջելով՝ վերագրում մի գիրք, զիմիւր նմ հայ հասարակութեան օգնութեանը, չունենալով ինչ միջոց տպագրութեան. որոշմամբ հայր, յուսալով, որ դուք անկատար չէք թողնել մի թըշուառ ուսուցիչ խնդրեք, որոյ խնամատարութեան տակ է մի ահազին չափոր ընտանիք. որոշմամբ հայր, սպասում են մինչև ամսոյ 20-ը (դեկտեմբերի), որովհետեւ ուղում են տպագրութեան տալով յաջորդ ամսում գրքերը ուղարկուի բաժանորդներին և այլն...*) ձմարտը խոստովանած, ես մի կողմից ուղում էի անկատար թողնել պարտքի խնդրեք, բայց միւս կողմից ինկատի ունենալով նրա խնդրեքը, ստորագրութիւն բաց արել և նոյն ամսի 21-ին երեսուն րու. (30 ր.) բաժանորդագրութեան փող ուղարկելով, խնդրեցի, որ իւր խոստման համաձայն գրքերը շուտով տպագրութեան տալով ուղարկէ: Գրքերի փոխարէն պարտքից ստանում են մի նամակ անցեալ լուսնվարի 19-ին, որի մէջ գրում է նա, որ 30 ր. ստացել է և թէ գրքեր լուսնվարի տեսնէ փետրվար ամսին և այլն: Սակայն անցաւ փետրվարը, նոյնպէս և մարտը, բայց գրքերը լուսնվարի չտեսան: Բաժանորդները սկսեցին տրտնջալ և ինձանից գրեցին պահանջել: Ես նեղն ընկած, ապրիլի 8-ին մի ապահովացրած նամակով ինչեցի իւր պարտքը և խնդրեցի, որ գրէ մինչև մայիս ամսը վերջացնէ այդ գործը, որպէս զի վերջապէս ես ազատ լինիմ բաժանորդներին արդարացի գանգատներից: Բայց վերջին վարտը մինչև օրս էլ իմ նամակի ուշիւ չէ պատասխանում:

Գիտելով յարգելի խմբագրութեանը, *) Արդե՞ք «գրքեր» էլ ուղի չէ գրում է գրում:

Իմք.

Խնդրում են մի նամակ հրատարակութեան տաք ազգագու «Նոր-Դար»-ի մէջ ի միամտութեան ստորագրող բաժանորդներին, որոնց փողերը դեռ ևս գեկտեմբերի 21-ին են ուղարկւած պարտքին:

Գրեգոր Բաճանայ Թումանեանց
15 լուսնիս
Գանձակ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԻՏԱԼԻԱ. — Լեոն XIII պապը խիստ զբաղուած է և մեծ հոգածութեան մէջ է խաղաղութեան նոր օրէնսդրութեան հրատարակութեան և երկրի մէջ տեղական ինքնավարութիւններ համար եղած ընտրութիւններն միջոցին կ'ընդհանուր կեանքի կրած պարտութեան պատճառով. նա այն կարծիքին է, որ պէտք է հեռու մնալ քաղաքական և է գործերի միջամտելուց: Չնայելով իւր մեծ տարիքին, Լեոն XIII-ը ընտրել մտածում է Հռոմից հեռանալու հնարաւորութեան մասին և արդէն համապատասխան պատրաստութիւններ է տեսնում, թէ՛ և, չմարտն է, լուեյան, բայց և այն ձևով, որ բոլորն էլ տեսնեն տիր: Նա մտադիր է տեղափոխուելու կամ Զուլցեյիւ և կամ Տիբուր, խաղաղական լրագրողներն ասելով, պապական դահլ տեղափոխման առաջին կարգի է առնել գոնէ Լեոն XIV-ը օրով, որովհետեւ, խաղաղական կառավարութիւնը չէ ցանկանում այդ, չնայելով նրան, թէ ինչպէս է կրիստին անձամբ տրամադրուած:

— Պապը պատրաստում է մի շրջաբերական կոնգրակ քաղաքային և կրօնական ազատութեան մասին: Ասում են շատ հետաքրքիր բան է այդ:

ԱՆԳԼԻԱ. — Վերջին ժամանակներս մի քանի ուսու թերթեր, որոնք հաշտ ալով չեն կարողանում նայել Անգլիայի վրայ մարեղ Սալսբերիի միջնորդութեան միջոցին, այն կարծիքն են յայտնում, որ Անգլիայի մէջ ամեն ինչ տատանուող դրութեան մէջ է գտնուում: Նոյն իսկ մարեղ Սալսբերիի դրութեան համարում են վերանորոգում, որովհետեւ երկրի մէջ քանի գնում աւելանում են նրա կուսակցութեան հակառակ ուղղութեան ներկայացուցիչներ թիւը: Այդ թերթերն ասելով, Սալսբերիի ներքին և արտաքին քաղաքականութիւնը ընդհանուր զայրու թէ՛ առաջացրել երկրի մէջ և Գալստոնի կուսակցիներ թիւը շատանում է: Մտնաւոր այդպիսի կարծիքներ տարածելու առիթ է տուել մարեղ Սալսբերիի մի ճառը, որի մէջ նա հրաւեր էր կարգում պահպանողականներին միանալ: Ինչ ուղում են ասել, բայց Անգլիան միշտ առաւելապէս շահուել է պահպանողական միջնորդութեան ձեռքում կառավարութեան ղեկը գտնուած միջոցին՝ քան թէ իւր կառավարութեան գլուխը աղամիտներն են կանգնած լինում:

ՔՈՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ. — Լեոն XIII-ը հրատարակող «Times» թերթին հեռագրում են լուսնի 12-ին Կ. Պոլսից. «Պետերբուրգի թերթական դիտարկը հաղորդեց Պետերբուրգի պաշտօնական շրջաններում տարածուած այն լուրերը թէ՛ որ Պոլսից III կայսրի մահուամբ առաջացած անգործ ունեւորութեան շրջանն անցնելուց և պետութիւնների մէջ կանոնաւոր յարաբերութիւններ սկսուելուց յետոյ, ռուսական կարիքն իւր վրայ պիտի առնէ բոլորական խնդրի լուծման համար անհրաժեշտ քայլն անելու նախաձեռնութիւնը:

Շաբաթ-փառան կարծում է, որ ուս-

4-3

50— 6

3—5

(U.) 10-1

3-1

(U.) 10-6

ու, զեռ Գորի հՀասած՝ Գարեկի
պսւմ բարձրադիր դիրքով կանգ-
նի հպակաւ տաւը, այդններով
բաղոր աղբիւր. ալտունը շատ յա-
մ: Օղբ գեղեցիկ է ն զով, ջու-
քը աղբիներով և ծառաւանդնե-
նակաւաղբների համար ամեն յար-
թող գիւնն ճնոր-Ռարոյ-ի իրմ-

4-3

Типографія Д. Г. Крамаренко, Гол. мр., д. Читахова